

ಖಾದಿಗೆ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆ; ಚರಕದ ಚಕ್ರಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದ ಸಂಭ್ರಮ ಖಾದಿಗೆ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆ; ಚರಕದ ಚಕ್ರಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದ ಸಂಭ್ರಮ

Posted On: 07 AUG 2017 12:36PM by PIB Bengaluru

ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವವರೇ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ತಿರುಗುವ ಚಕ್ರ-ಚರಕವನ್ನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ಆಂದೋಲನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಖಾದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೆಣೆದುಬಿಟ್ಟರು.

ಆದರೆ, ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಕಾಲದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಖಾದಿ ತನ್ನ ಹೊಳಪು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಕುರಿತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿರುವ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಳಿ(ಕೆವಿಐಸಿ)ಯ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ ವರ್ಷ 1,510 ಕೋಟಿ ರೂ. ಇದ್ದ ವಹಿವಾಟು 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 33 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡಿದ್ದು, 2,005 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾರಾಟ ಕುರಿತ ಅಂಕಿಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಇರಬಹುದಾದರೂ, ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಖಾದಿ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಜನರ ಆಗಮನ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಖಾದಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹೊಳಪು ಮತ್ತು ಗಡಸು ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಹೆಸರಾದದ್ದು. ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು 3 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರೇಡಿಯೋ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಖಾದಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಅದರ ಎಳೆಗಳು ನವ ಜೀವನ ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಪ್ರಧಾನಿ ಅವರು ಖಾದಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಯಾವ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಹಾಳಾಗುವ ಹೂವಿನ ಗುಚ್ಚಗಳ ಬದಲು ಖಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವರು, ಆಗಾಗ ಖಾದಿಯ ಬಗ್ಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಒಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಖಾದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೈತನ್ಯದ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೆವಿಐಸಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, "2016-17ರಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಉತ್ತಮ ಹೆಜ್ಜೆವನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಬೇಡಿಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. 2018-19ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 5,000 ಕೋಟಿ ರೂ. ಮಾರಾಟದ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿದ್ದೇವೆ," ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಕೆವಿಐಸಿ ತನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಫ್ತು ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷದ ಪ್ರಕಾರ, ಖಾದಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಧರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನದ ಪ್ರಬಲ ಅಂಶ. ಅದು "ನೈತಿಕತೆಯ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಕೂಡ" ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾರಾಟ ಅಂಶ(ಯುವಸ್ಥಿ)ವೆಂದರೆ, ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಕೈಯಿಂದ ಹೆಣೆದದ್ದು, ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ, ಜೈವಿಕವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುವಂಥದ್ದು ಹಾಗೂ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗದ ನೂಲು. ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದ ಎಳೆಗಳಿಂದ, ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರ ಅದು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಎಳೆಗಳಾದ ಹತ್ತಿ, ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಖಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾದಿಯನ್ನು ಎಳೆಯ ತಿರುಚಿದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅನುಸಾರ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆಯ ತಿರುಚಿದ ದಿಕ್ಕು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ "ಎಸ್" ಅಕ್ಷರದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಎಡ ಅಥವಾ ಗಡಿಯಾರದ ಚಲನೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ತಿರುಚು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶದಲ್ಲಿ 1.42 ಲಕ್ಷ ನೇಯುವವರು ಮತ್ತು 8.62 ಲಕ್ಷ ನೂಲುವವರು ಇದ್ದು, ಬಹುತೇಕರು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, 9.6 ಲಕ್ಷ ಚರಕಗಳು ಮತ್ತು 1.51 ಲಕ್ಷ ಮಗ್ಗಗಳು ಖಾದಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 13 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ 31, 2017ರಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ, ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಮಾಣ 144 ಲಕ್ಷ. ಕೆವಿಐಸಿಯು ಖಾದಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಕುಟೀರ ಯೋಜನೆಯಡಿ 9,057 ಮಂದಿಗೆ 43.15 ಕೋಟಿ ರೂ. ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಕೆವಿಐಸಿಗೆ ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 15.5 ಕೋಟಿ ರೂ. ನೆರವು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 108 ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, 187 ಖಾದಿ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು 7 ಲಕ್ಷ ಖಾಸಗಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಘಟಕಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

3 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಅವರು ತಮ್ಮ "ಮನ್ ಕಿ ಬಾತ್" ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಖಾದಿ ಉಡುಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಖರೀದಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಜನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ "ಖದ್ದರ್ ಧಾರಿ" ಆಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದಾದರೂ ಖಾದಿ ವಸ್ತ್ರ ಖರೀದಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಕಲ್ಯಾಣ್ ಮಿಶ್ರಾ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಧಾನಿ ಅವರ ಮನವಿಯಿಂದಾಗಿ ಖಾದಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡು, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2015ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಶೇ 17.55 ಅಧಿಕಗೊಂಡಿತು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 6 ಪಟ್ಟು ಅಂದರೆ, ಶೇ 31 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ದಿಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್, ಏರ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಎನ್‌ಪಿಸಿ, ಪಿಎಂಐ, ಒ ಎನ್ ಜಿ ಸಿ, ರೈಲ್ವೆ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಗಟು ಖರೀದಿ ನಡೆದಿದೆ.

ಕೆವಿಐಸಿ 1957ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಂದೋಳನದ ವಸ್ತ್ರವಾದ ಖಾದಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಶಕುಶಲಗಾರರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏಕತ್ರಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಒರಟು ಖಾದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೈಯಿಂದ ನೇಯ್ದ ನೂಲಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಭ್ರಮದ ಕಾಲ ಬಂದಿದ್ದು, ಖಾದಿಯ ಗೀಳು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಖಾದಿ ಪ್ರಬಲ ಫ್ಯಾಷನ್ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ.

ಖಾದಿಯನ್ನು ಕೆವಿಐಸಿ ಬೆಂಬಲಿತ ನಾನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆರವು(ಎಂಡಿಎ), ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಪಾಲಿವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬಡ್ತಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅರ್ಹತೆ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ (ಐಎಸ್‌ಇಸಿ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪುನರುತ್ಥೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ನಿಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಖಾದಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ(ಕೆಆರ್‌ಡಿಪಿ), ಖಾದಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಕುಟೀರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಆಮ್ ಆದ್ಮಿ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ, ಖಾದಿ ಕರಿಗಾರ್ ಜನ್ಮಶ್ರೀ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ(ಜಿಬಿವೈ), ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ದುರ್ಬಲ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾನಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನವ ಮಾದರಿಯ ಚರಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾತೀಗೊಳಿಸಲು, ಕೆವಿಐಸಿಯು ಕುಟ್ಟೂರು(ಕೇರಳ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ(ಕರ್ನಾಟಕ), ಎಟಾ ಮತ್ತು ರಾಯ್ ಬರೇಲಿ(ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದ ಹಾಜಿಪುರದಲ್ಲಿ ಆರು ಕೇಂದ್ರ ಸಿಲ್ವರ್ ಘಟಕ(ಸಿಎಸ್‌ಪಿ)ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕತೆ "ನನ್ನ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ"ಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಹೇಳಿದ್ದರು: " ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಿವಾಳಿತನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಇರುವ ಏಕೈಕ ಸಾಧನ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಸ್ವರಾಜ್ ನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರೂ, 1908ರಲ್ಲೂ ನಾನು ಕೈಮಗ್ಗ ಅಥವಾ ಚರಕವನ್ನು ಕಂಡಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. 1915ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗಲೂ, ಚರಕವನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. 1917ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್ ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬ್ರೋಚ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಾವೇಶದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಲೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಂಗಾಬೆಹನ್ ಮಜುಂದಾರ್ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೆ. ಅವರು ತಿರುಗುವ ಚರಕವನ್ನು ನನಗಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಕೊಡುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲ್ನಿಂದ ಹೊರ ಕಡಿಯಾಯಿತು".

ಲೇಖಕರು ಯುಎನ್‌ಐ ಸುದ್ದಿಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಜಿ ಸಂಪಾದಕರು. ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ 30 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ನಾನಾ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಪಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಲೇಖನದಲ್ಲಿರುವುದು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು.

Background release reference

http://pib.nic.in/newsite/regional_PM_releases.aspx

This link will take you to a webpage outside this websiteinteractive page. Click OK to continue.Click Cancel to stop :

http://pib.nic.in/newsite/regional_PM_releases.asp

